

Näringslivspolicy 2020–2024

Beslutat av kommunfullmäktige 2020-05-25

Förord

Stockholm är Sveriges tillväxtmotor

Stockholms stads näringslivspolicy har tagits fram för att vi ska höja ambitionsnivån när det gäller företagsklimatet. Och ambitionsnivån är hög. År 2025 ska Stockholm ha Sveriges bästa företagsklimat.

Den pandemi som drabbat Stockholm och världen har fått betydande negativa realekonomiska konsekvenser och näringslivet, inte minst i Stockholm, har utsatts för exceptionella påfrestningar. Samtidigt är Stockholms näringsliv en avgörande tillväxtmotor för hela Sverige. Företagsklimatet här är avgörande för Stockholms framtid, särskilt i tider av kris. Därför behöver alla stadens medarbetare, oavsett funktion, omfatta ett näringslivsperspektiv.

Näringslivspolicyn stakar ut riktlinjer och mål för hur synsätt samt arbetssätt inom staden kan utvecklas så vi främjar innovation, utveckling, näringsliv och tillväxt på bästa sätt. I dessa utmanande skeden ska vi fortsätta att underlätta för näringslivet då återhämtningen från denna Extremsituation är avgörande för Stockholms och Sveriges fortsatta välfärd och tillväxt.

Tillsammans kommer vi att förverkliga det målet genom en vässad service, fler kontaktytor mellan näringslivet och staden samt en samsyn när det gäller bemötande och ambitioner inom alla stadens verksamheter.

Det som är viktigt för företagen är även viktigt för alla invånare i Stockholm. En trygg, attraktiv och ren stadsmiljö. God service och trevligt bemötande i kontakterna med stadens medarbetare. Stockholm ska ligga i topp inom alla dessa områden och möta de önskemål och behov som finns hos företagen.

Ett gott och blomstrande företagsklimat är en förutsättning för framtidens tillväxt. Det är avgörande för hela regionens utveckling och för Sveriges framgång som näringslivsnation. En för näringslivet gynnsam miljö är utslagsgivande för Stockholms möjligheter att attrahera internationella innovationer, talanger och investeringar.

Vi har ett gemensamt uppdrag att tillsammans arbeta näringslivsfrämjande för att Stockholm ska utvecklas som en

hållbart växande och dynamisk storstad. En stad med ett världsledande företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'akjhr', written in a cursive style.

Anna König Jerlmyr
Finansborgarråd och kommunstyrelsens ordförande
i Stockholms stad

Innehåll

Förord	3
Inledning	6
Bakgrund	7
Syfte och omfattning	8
Mål.....	8
Näringslivspolicyns fyra fokusområden	9
1. Stimulera tillväxt och företagsamhet	9
2. Förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning.....	12
3. Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet	15
4. Öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens.....	19
Ansvarsfördelning för det kommunala näringslivsuppdraget	22
Genomförande och uppföljning	22

Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat 2025 och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.

Inledning

Ambitionen med stadens näringslivsarbete är att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat år 2025 och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.

Ett gott företagsklimat är avgörande för en växande stad och bidrar till fler jobb, ökad skattekraft och ökad välfärd. En positiv spiral skapas när innovativa och företagsamma människor startar nya eller utvecklar befintliga företag som i sin tur leder till fler arbetstillfällen och i förlängningen till skatteintäkter för att finansiera stadens välfärdsåtagande. Företagande ger individer möjlighet till egenmakt och försörjning samt bidrar till levande och trygga stadsdelar för alla som bor och vistas där. Näringslivet spelar en också viktig roll i den lokala stadsutvecklingen.

För att Stockholm ska vara den mest attraktiva staden för inhemska och internationella företag att etablera sig i krävs det att näringslivsperspektivet och insikten om företagets betydelse för staden och dess villkor är en naturlig del av stadens arbete. Stadens agerande gentemot företagen har betydelse för företagets förutsättningar att växa samtidigt som staden är beroende av näringslivets möjligheter att skapa arbetstillfällen. Att starta och driva företag ska vara enkelt och staden ska agera rättssäkert, effektivt och proaktivt i kontakterna med näringslivet.

Stockholm ska vara en attraktiv plats för besökare, talanger och etableringar som ligger i framkant internationellt. Idag samarbetar staden med 54 andra kommuner inom ramen för Stockholm Business Alliance för att locka utländska investeringar till regionen samt förbättra kommunernas service till företagen på hemmaplan genom att aktivt arbeta med att utveckla myndighetsutövningen. .

Alla stadens instanser ska vara välkomnande till företagande och staden ska ge likvärdigt bemötande och service till alla företag, stora som små men behöver anpassa sin information och rådgivning utifrån kundens behov. Stadens medarbetare ska verka med ett näringslivsperspektiv oavsett funktion i staden och ha en

tillmötesgående och problemlösande inställning till företagens etablering och utveckling. Näringslivsperspektivet ska genomsyra stadens arbetssätt där medvetenheten om var och ens bidrag och ansvar är tydliga. Stadens medarbetare ska vara möjliggörare och trygga i att kunna vara rådgivande till företagen. Oavsett ett positivt eller negativt myndighetsbeslut ska det förmedlas på ett serviceinriktat och informativt sätt samt så snabbt som möjligt.

I kommunkoncernen Stockholms stad lägger näringslivspolicyn grunden för ett gemensamt utvecklingsarbete. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska bidra till kommunfullmäktiges mål att ha Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Stockholm stad ska även vara ledande i genomförande av FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling enligt Agenda 2030. Näringslivet och företagens samverkan med staden har en avgörande roll för att nå målen inom Agenda 2030. Bland hållbarhetsmålen finns flera som är relevanta för näringslivsutvecklingen i Stockholm. Bland annat mål 8 som handlar om att verka för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt och mål 9 som handlar om innovationskraftens betydelse för hållbar samhällsutveckling. Policyn ska bidra till stadens arbete för att uppnå dessa mål.

Bakgrund

Stockholm har ett starkt näringsliv och är en attraktiv plats att verka på som företagare. Näringslivet är diversifierat och består av en mångfald av branscher där drygt 80 procent av näringsgrenarna finns representerade. Totalt finns cirka 83 000 arbetsställen med drygt 680 000 arbetstillfällen i Stockholm. De flesta företagen är små, cirka 45 procent har 1 till 4 anställda. Endast ett 40-tal företag har över 1 000 anställda, samtidigt är dessa företag mycket viktiga för arbetsmarknaden då de står för en fjärdedel av jobben i Stockholm.

Ett växande näringsliv är en förutsättning för att Stockholm ska vara en stark tillväxtregion, vilket i sin tur ger förutsättningar för en fortsatt god välfärd och ett bra liv i alla delar av Stockholm. Staden har höga ambitioner och kommunfullmäktiges mål för den växande staden är högt ställda. Näringslivet ska ses som en viktig part för att uppfylla målen men också en viktig möjliggörare för bland annat den teknikutveckling som behövs för att bemöta flera av de utmaningar staden står inför. Näringslivet är också en viktig förutsättning för att utveckla stadens verksamhet och Stockholms stad som organisation, bland annat som leverantör och utförare av kommunal kärnverksamhet som skola, förskola och äldreomsorg

samt olika byggaktörer för bostäder, arbetsplatser, infrastruktur och samhällsfastigheter i stadsplaneringen.

Syfte och omfattning

Näringslivspolicyn syftar till att lägga fast en gemensam riktning för stadens näringslivsarbete för stadens nämnder och bolagsstyrelser. Policyn är i första hand ett internt dokument för Stockholms stad och målgruppen är alla medarbetare i stadens egna verksamheter. Genom att etablera en gemensam plattform, tydliggöra ansvarsfördelning och förbättra förutsättningarna för samverkan i staden är näringslivspolicyn ett strategiskt bidrag till att företagsklimatet kan utvecklas och stärkas. Näringslivspolicyn pekar på behovet av utvecklingsarbete för att nå stadens målsättningar inom näringslivsuppdraget.

Näringslivspolicyn definierar inriktning och ansvarsområden för stadens näringslivsarbete. Policyn syftar till att tydliggöra hur samordning och samverkan ska ske för att alla gemensamt ska kunna bidra till ett bättre företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Policyn beslutas av kommunfullmäktige och förvaltas av stadsledningskontoret. Uppdateringar genomförs och beslutas vid behov i samband med stadens årliga budget.

Utvecklingen av näringslivsarbetet enligt kommunfullmäktiges mål ska konkretiseras i nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplaner. Näringslivspolicyn utgör ett stöd för nämnders och bolagsstyrelserns arbete. Där det finns behov av extra samordningsinsatser ska särskilda handlingsplaner tas fram. Handlingsplaner tas fram i samverkan med kommunstyrelsen och Stockholm Business Region.

Mål

Näringslivspolicyn vägleder och fungerar som ett strategiskt verktyg för stadens näringslivsarbete och bidrar till ökad måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål:

- *En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.*
- *Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.*

De övergripande målen för stadens näringslivsarbete specificeras i fyra fokusområden som syftar till att få nya företag att starta och

befintliga företag att växa, vilket i sin tur leder till ökad tillväxt och nya arbetstillfällen.

Stadens organisation och arbetssätt ska vara näringslivsfrämjande och förståelsen för näringslivets förutsättningar och behov ska vara hög i stadens verksamheter. Hela Stockholm ska erbjuda trygga, välfungerande och innovativa miljöer för företagande.

Intern samverkan ska öka för att staden ska vara proaktiv, smidig och serviceinriktad i relationerna med näringslivet. Kommunikation och kontaktvägar ska utvecklas för att skapa tydliga ingångar, bättre service och effektivare myndighetsutövning.

Näringslivsperspektivet ska stärkas i stadsutveckling för att säkerställa att näringslivets behov tas med i ett tidigt skede i planeringsprocessen och ges goda förutsättningar att långsiktigt verka i staden.

Näringslivet ska ses som möjliggörare i arbetet med att uppfylla stadens mål kring platssamverkan, integration och hållbarhet. Långsiktiga samarbeten ska finnas kring kompetensförsörjningsfrågor.

Näringslivspolicyns fyra fokusområden

Fyra fokusområden har definierats där staden behöver stärka sitt näringslivsarbete. Fokusområdena är valda utifrån att insatser här bedöms göra största nytta, få bäst effekt och att näringslivsperspektivet behöver förstärkas inom dessa områden.

Fokusområdena är:

1. Stimulera tillväxt och företagsamhet
2. Förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning
3. Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet
4. Öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens

Nedan beskrivs de fyra fokusområdena tillsammans med utgångspunkt, önskad effekt, åtgärder, samordning och organisation.

1. Stimulera tillväxt och företagsamhet

Stockholm är Sveriges tillväxtmotor och företagens roll för att skapa arbetstillfällen är avgörande för en fortsatt positiv och hållbar tillväxt. I Stockholm finns generellt goda förutsättningar för företagande men dessa varierar i viss utsträckning för olika grupper och i olika delar av staden. För att fler företag ska kunna startas och

växa är det därför viktigt att staden bidrar med långsiktiga och goda förutsättningar för företagande i hela Stockholm.¹

Av alla som driver företag är 65 procent män och 35 procent kvinnor. Det är vanligare att män driver företag inom hotell- och restaurangbranschen och kvinnor inom hälso- och sjukvård, kultur samt andra typer av serviceyrken.²

Företagande ger egenmakt och försörjning till individer som startar och driver företag, skapar arbetstillfällen och bidrar till levande och trygga stadsdelar för alla som bor och vistas där. Företag producerar varor och tjänster som levererar samhällsnytta och genererar skatteintäkter som möjliggör välfärd. Att främja goda förutsättningar för företagande är därför avgörande både för en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling.³

Småföretagen utgör 99,4 procent av samtliga företag i Sverige. Det finns över en miljon småföretag. Fyra av fem jobb skapas i företag med färre än 50 anställda.⁴ För att företag ska satsa i Stockholm, behövs en förstående och tillmötesgående inställning från stadens sida som stimulerar företagande, entreprenörskap och innovationer och som erbjuder mötesplatser för branschdialog. Det sker en snabb utveckling av det svenska näringslivet som kommer ställa ytterligare krav på ett flexibelt och gynnsamt företagsklimat som bejakar innovationer och digitaliseringens möjligheter. Stockholm ska vara en stad som erbjuder goda möjligheter för fler att starta företag och uppmuntrar till innovationer och hållbar tillväxt.

Stadens nämnder och bolag gör årligen inköp av varor, tjänster och entreprenader för stora belopp. Stadens verksamheter är beroende av en mångfald av företag som ser staden som en attraktiv affärspartner och som väljer att delta i upphandlingar. Genom god konkurrens erhåller staden bästa möjliga service och nytta för stockholmarnas skattepengar.

Störst potential i form av nya jobb finns idag hos de redan befintliga företagen i Stockholm. Flertalet av de tillväxtskapande företagen är små med 5 till 50 anställda. Att göra det enklare för Stockholms företagare är av vikt för ökad tillväxt och fler arbetstillfällen. Även

¹ Företagande i en stad för alla, delrapport från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, sid. 52

² Företagande i en stad för alla, delrapport från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, sid. 33-34

³ Företagande i en stad för alla, delrapport från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm.

⁴ SCB, Rapport välfärdsskaparna, Företagarna sid 6.

nya företagsetableringar, liksom nyföretagare är viktiga för ökad tillväxt.

Önskad effekt

Nya företag startas och befintliga företag växer, och därmed skapas tillväxt i form av nya arbetstillfällen. Med fler människor i arbete som klarar sin egen försörjning skapas ett inkluderande Stockholm för alla. En ökad tillväxt bidrar också till ett starkt internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.

Åtgärder

- Främja nyföretagande och entreprenörskap för att bidra till ökad tillväxt samt ett inkluderande samhälle.
Genomförandeansvar:
Stockholm Business Region i samverkan med kommunstyrelsen, stadens bostadsbolag samt övriga berörda nämnder och bolag.
- Främja småföretagande med fokus på ytterstadsstadsdelarna för att skapa ett inkluderande Stockholm för alla.
Genomförandeansvar:
Stockholm Business Region i samverkan med kommunstyrelsen, stadens bostadsbolag samt övriga berörda nämnder och bolag.
- Tillhandahålla en tydlig serviceprocess genom hela staden för företag som vill etablera eller omlokalisera sig i Stockholm.
Genomförandeansvar:
Stockholm Business Region i samverkan med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden samt övriga berörda nämnder och bolag.
- Tillhandahålla en central funktion för lokal näringslivsutveckling för att möta tillväxt- och utvecklingsfrågor i stadsdelarna.
Genomförandeansvar:
Stockholm Business Region i samverkan med stadsdelsnämnderna.

Samordning och organisation

Kommunstyrelsen leder och samordnar stadens strategiska näringslivsarbete. Stockholm Business Region leder tillväxt- och utvecklingsarbetet av lokal näringslivsutveckling. Arbetet sker i

samverkan med stadsdelsnämnderna och former för denna samverkan ska inrättas.

Vid större etableringar eller omlokaliseringar av företag ska staden samordnas för att gemensamt och tidigt möta aktuella företag. För att utveckla en tydlig och sammanhängande servicekedja krävs ett samarbetsforum som består av berörda nämnder. Stockholm Business Region ansvarar för stadens arbete med etableringsförfrågningar och ska tillhandahålla en funktion som etableringsansvarig. Arbetet sker i nära samverkan med kommunstyrelsen samt med berörda nämnder och bolag. Former för samverkan och tydliga gränssnitt mellan Stockholm Business Region och berörda nämnder och bolagsstyrelser ska upprättas. Samarbetsformer och gränssnitt ska vara situationsanpassade.

Stockholm Business Region leder arbetet med nyföretagande och entreprenörskap i samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser. Samverkansformer för arbetet ska upprättas. Även arbetet med att stimulera småföretag drivs från Stockholm Business Region i samverkan med berörda parter inom staden.

Olika företag har olika behov, både utifrån sin storlek, geografiska placering, bransch etc. För en del företag är närmiljön en viktig fråga, medan andra snarare behöver fokusera på att lösa kompetensförsörjningsfrågor. För att möta företagets behov behöver olika samarbetsforum mellan staden och näringslivet finnas.

2. Förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning

Stadens medarbetare har genom sitt uppdrag, bemötande och arbetssätt en viktig roll för att Stockholms stad ska upplevas näringslivsvänlig av näringslivet. Myndighetsutövning, bemötande, tillhandahållande av service, digital infrastruktur och tjänster ska kännetecknas av hög kvalitet och effektivitet. Plattformer för god dialog och tydlig information ska finnas och regelverket ska vara enkelt att förstå och efterleva. Kommunikationen med staden ska vara effektiv, begriplig och tillgänglig.

Den vanligaste kontakten mellan kommunen och företagen sker vid tillståndsansökningar och tillsyn. Företagens verksamhet påverkas därmed av flera förvaltningar inom den kommunala organisationen, inte minst vad gäller myndighetsutövning. Kommunens service är en av flera viktiga delar av hur näringslivet uppfattar företagsklimatet. Stockholm genomför därför årligen en

kundundersökning (Nöjd kund index - NKI) för att ta reda på vad företagen tycker om den kommunala myndighetsutövningen. Målbilden för staden är att samtliga myndighetsområden ska ha ”högt” i betygsskalan dvs. över 70 och uppåt. Arbetet med att utveckla stadens myndighetsutövning är en central del som ska utvecklas där servicefaktorer som tillgänglighet, attityder, rättssäkerhet, kompetens och bemötande behöver ses över.

En viktig del i stadens service till företag är att göra information lättillgänglig och begriplig för alla, oavsett funktionsförmåga, samt ske på jämlika villkor. För att förenkla för företagarna ska kontaktvägarna in till staden vara smidiga och tydliga. För att uppnå detta krävs det bland annat att företagare inte hänvisas runt i sina kontakter med staden utan hamnar rätt och får tillgång till den information de behöver. Staden ska ha tydliga regelverk och interna processer som är transparenta och tydliga för att kunna möta företagets behov.

Det ska vara enkelt för företag att delta i stadens upphandlingar och ha en god insyn i stadens inköpsarbete. Företag ska enkelt kunna få en samlad bild av inköpsbehoven i stadens olika verksamheter. Staden ska i sitt inköpsarbete ta tillvara företagets idéer och potential för utveckling av verksamheten. Nya tekniska lösningar och arbetssätt ska uppmuntras så att kvaliteten i stadens verksamheter kontinuerligt kan utvecklas. För att öka kunskapen om nya lösningar ska staden använda olika former för marknadsdialog och innovationsvänlig upphandling.

Staden ska samverka med externa aktörer såsom intresseorganisationer och ha ett regionalt samarbete när det gäller näringslivsfrågor. Dialogen ska stärkas med andra kommuner i regionen samt med Region Stockholm.

Önskad effekt

Staden är lyhörd inför företagets behov och har en förståelse för företagarnas vardag. Det finns en god samverkan internt inom näringslivsfrågorna i hela staden. Staden är tillgänglig och serviceinriktad i sin kontakt med företag som på ett enkelt sätt kan kontakta staden. Ändamålsenliga kontaktvägar är etablerade och bra digitala lösningar finns att tillgå. Staden har en god samverkan med andra kommuner och regionen.

Åtgärder

- Erbjudna god service, effektivitet och rättssäkerhet i all kontakt med företag och entreprenörer.
Genomförandeansvar:
Alla nämnder och bolagsstyrelser.
- Vidareutveckla stadens myndighetsutövning och öka samverkan inom staden för att öka kundnöjdheten och uppnå ett resultat på minst 70 i NKI för alla berörda nämnder.
Genomförandeansvar:
Miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden i samverkan med kommunstyrelsen och Stockholm Business Region.
- Förenkla för företagare genom att tillhandahålla enkla och om möjligt digitala verktyg.
Genomförandeansvar:
Kommunstyrelsen, Stockholm Business Region, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden
- Tillhandahålla tydliga kontaktvägar för att underlätta för näringslivet.
Genomförandeansvar:
Stockholm Business Region i samverkan med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden.
- Säkerställa att stadens medarbetare har god kunskap om företagets vardag och processen för tillståndsgivning.
Genomförandeansvar:
Miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden i samverkan med kommunstyrelsen och Stockholm Business Region.

Samordning och organisation

Samverkan är en central del för de nämnder som ansvarar för myndighetsutövning inom sina respektive verksamheter i staden. Samsyn, helhetsgrepp och kunskap om andra nämnders tillståndprocesser ska finnas så att staden uppfattas som en part gentemot näringslivet. För att stärka stadens interna samverkan bör

samverkansforum finnas som ökar kunskapen om företagens behov vid kontakt med staden.

Genom att tidigt möta företag som har komplexa ärenden som berör flera myndighetsområden inom staden ska snabbare hjälp kunna erbjudas. Syftet är att underlätta och förenkla dialogen mellan staden och företagen i starten av tillståndsprocessen vilket ger förutsättningar för en smidigare ärendehantering genom hela etableringen. Genom detta ökar också kompetensen hos stadens medarbetare kring tillståndsprocessen och företagen ges en samlad bild av stadens myndighetsutövning.

3. Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet

Stockholm ska vara en växande och attraktiv stad som lockar människor, företag och besökare från hela världen. För att åstadkomma detta behövs ett ökat byggande som skapar en sammanhållen stad för allas behov. Staden behöver en god tillgänglighet för både medborgare och företag för att ge alla möjlighet att utvecklas. Det är viktigt att näringslivets behov analyseras och tas med tidigt i stadsplaneringen och stadsutvecklingsprocessen. Tidig planering kan bidra till en bättre arbetsplatsbalans och näringslivets behov kan tas till vara för att ge företagen en chans att växa och skapa arbetstillfällen i hela Stockholm. Denna planering syftar också till att säkerställa förutsättningarna för befintligt näringsliv. Staden behöver förbättra sin långsiktiga planering utifrån prognoser kring hur näringslivet utvecklas.

Förutsättningarna och villkoren för företagare ser olika ut runt om i Stockholm. För att företag ska kunna starta, verka och växa krävs stabila grundförutsättningar på platsen. För att uppnå detta behöver stadens verksamheter samverka och ha en långsiktighet i det gemensamma arbetet. Företag som verkar på olika platser förväntar sig att den dagliga driften i stadsmiljön, såsom renhållning, parkering, skyltning, snöröjning, klotter och trygghets- och säkerhetsfrågor, ska fungera väl och på ett likvärdigt sätt i hela staden. Arbetet för trygghet och säkerhet är viktigt för att skapa goda förutsättningar för stadens företag.

Staden ska intensifiera arbetet med platssamverkan som syftar till att skapa trygga och attraktiva offentliga platser i Stockholm. I platssamverkan ingår att aktörer inom en geografiskt avgränsad plats samlas kring gemensam problemformulering, tydliga mål och aktiviteter för att nå målen. Näringslivet har en viktig roll i

platssamverkan, både i problemformulering och vid aktiviteter för att nå målen.

När företag väljer en plats för sin verksamhet finns det ett antal faktorer som är särskilt intressanta, främst tillgänglighet genom god tillgång till kommunikationer, marknader och arbetskraft. Staden behöver säkerställa att företagen ges långsiktiga förutsättningar, rättvisa spelregler och en kommunal grundservice som inte skiljer sig beroende på plats. Staden eftersträvar en funktionsblandad bebyggelse med arbetsplatser, bostäder och service inom samma områden. Det finns även behov av renodlade verksamhetsområden med möjlighet till lättare industri och störande verksamheter. I stadens senaste översiktsplan pekas tio områden ut som renodlade verksamhetsområden.⁵ Dessa områden ska innehålla för staden strategiskt viktiga verksamheter samt vara strategiskt placerade ur ett logistikhänseende.

I samband med att staden växer blir framkomlighet en allt viktigare fråga för stadens näringsliv. Enligt stadens framkomlighetsstrategi är det viktigt att skilja mellan olika typer av fordonstrafik. Många transporter är nödvändiga för stadens funktion och behöver därför främjas i enlighet med stadens framkomlighetsstrategi samtidigt som näringslivsperspektivet är viktigt i analyser och planering av trafiken. Nyttotrafiken är prioriterad.⁶ Transporter innebär miljöutmaningar vilka behöver mötas med fossilfria tekniker som elektrifiering och biobränslen samt smartare transportlösningar. Transportvolymerna kan dämpas med digitalisering och smart stadsplanering. Ett effektivare trafiksystem leder till mindre utsläpp och kortare restider vilket gynnar dynamiken på arbetsmarknaden och näringslivets transporter.

Stockholm är gynnat vad gäller antalet arbetsplatser. Det finns fler arbetsplatser än förvärvsarbetande, vilket innebär en större inpendling än utpendling. Arbetsplatser är ett viktigt medel för att utveckla staden i ett långsiktigt perspektiv. Stockholms arbetsplatser är dock inte jämnt fördelade över staden. Cirka två tredjedelar av arbetsplatserna finns i innerstaden trots att bara en tredjedel av invånarna bor där. En undersökning av kontorsmarknaden i Stockholm visar att den i hög grad är intresserad av centrala lägen med hög tillgänglighet till kollektiva färdmedel och ett rikt handels- och serviceutbud. Således är Stockholms kontorsmarknad idag, i huvudsak, koncentrerad till innerstaden och Kista samt till grannkommuner som Solna och Sundbyberg. Obalansen beror

⁵ Översiktsplan för Stockholms stad 2018, sid. 60-61.

⁶ Stockholms stads framkomlighetsstrategi, sid. 5

främst på tillgången till bättre kommunikationer bland annat med närheten till Arlanda, Kistas utveckling samt tillgång till attraktiv byggbar mark. Detta gör att även dagbefolkningen blir snedfördelad inom staden och att underlaget för lokal handel och service ges olika förutsättningar.

Staden har under en längre tid arbetat med att öka attraktiviteten i söderort vilket har lett till en positiv utveckling. Det planeras också ett antal stora infrastruktursatsningar som kan skapa bättre förutsättningar för arbetsplatsbalans och befolkningsutveckling i de södra delarna av staden.⁷ Arbetet behöver fortsatt utvecklas för att förbättra näringslivet i ytterstaden, med särskilt fokus på utsatta områden, samt nå fler entreprenörer där.

Önskad effekt

Staden erbjuder trygga, välfungerande, kreativa och innovativa miljöer för att driva företag i hela Stockholm. Det finns effektiva processer och tillgång till mark och lokaler för företag som vill etablera sig eller växa i Stockholm samt för företag som behöver omlokalisera sin verksamhet. Staden har en välfungerande och sammanhållen service till dessa företag. Via platssamverkan stärks områden för ökad attraktivitet och i stadsplaneringsprocessen ges företagen långsiktiga förutsättningar att driva sin verksamhet.

Åtgärder

- Stärka företagarperspektivet i stadens strategiska trygghetsarbete och säkerställa goda förutsättningar för företagande i hela staden.
Genomförandeansvar:
Stadsdelsnämnderna i samverkan med kommunstyrelsen, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Stockholm Business Region och stadens fastighetsbolag.
- Beakta näringslivets behov vid större infrastruktursatsningar samt i planering av stadens trafikmiljö.
Genomförandeansvar:
Kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Parkering.
- Värna stadens renodlade verksamhetsområden och ge dessa långsiktiga förutsättningar för utveckling.
Genomförandeansvar:

⁷ Översiktsplan för Stockholms stad 2018, sid 59

Kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, Stockholm Business Region, Stockholm Vatten och Avfall, S:t Erik Markutveckling och fastighetsbolagen.

- Beakta näringslivets förutsättningar vid utveckling av ytor nära eller i Stockholms verksamhetsområden.
Genomförandeansvar:
Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden i samverkan med Stockholm Business Region samt S:t Erik Markutveckling.
- Involvera det lokala näringslivet i arbetet med platssamverkan.
Genomförandeansvar:
Stadsdelsnämnderna och trafiknämnden i samverkan med kommunstyrelsen och Stockholm Business Region.
- Intensifiera det strategiska arbetet för att öka antalet arbetsplatser, särskilt i stadens södra delar, översiktsplanens fokusområden, stadens renodlade verksamhetsområden och i områden som domineras av bostäder.
Genomförandeansvar:
Stockholm Business Region i samverkan med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.
- Ta med näringslivsperspektivet tidigt i plan- och stadsutvecklingsprocesserna.
Genomförandeansvar:
Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden i samverkan med kommunstyrelsen och Stockholm Business Region samt S:t Erik Markutveckling.
- Säkerställa en god, ren och trygg stadsmiljö för företag samt tydliggöra kontaktvägar för företagen kring frågor avseende stadsmiljö.
Genomförandeansvar:
Trafiknämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna.

Samordning och organisation

Ansvar för stadsbyggnad och utveckling ligger hos de tekniska nämnderna och Stockholm Business Region bidrar med näringslivsperspektivet i den tidiga stadsutvecklingsprocessen. Samverkansforum mellan berörda nämnder och bolagsstyrelser behöver skapas och särskild hänsyn ska tas till stadens utpekade renodlade verksamhetsområden där många parter behöver samverka för att uppnå en grundnivå för att därefter kunna gå vidare med utveckling i dessa områden. En samordnare för stadens renodlade verksamhetsområden ska finnas hos Stockholm Business Region.

Former för samverkan och tydliga gränssnitt mellan trafiknämnden och stadsdelsnämnderna som rör stadsmiljön och företagens närområde ska finnas för att säkerställa en god, ren och trygg stadsmiljö för företag.

4. Öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens

Stockholms stad ska bidra till att öka tillgången till kompetens på arbetsmarknaden. En viktig förutsättning för företagets tillväxt och utveckling är tillgången till arbetskraft med relevant kompetens. En fungerande kompetensförsörjning bidrar också till ökad välfärd och en socialt hållbar stad.

Det ska finnas ett attraktivt utbud av utbildningar inom alla nivåer för snabb etablering på arbetsmarknaden och för att tillgodose näringslivets behov av rätt kompetens. Att möta utmaningen om kompetensförsörjning är ett gemensamt åtagande för många aktörer. Tillsammans med staden behöver näringslivet involveras i utformningen av utbildningar och arbetsmarknadsinsatser. Det bör ske i ett tidigt skede för att matchningen ska bli så bra som möjligt, speciellt inom yrkesgymnasium och vuxenutbildning. Samverkan mellan näringsliv, universitet, skola, vuxen- och arbetsmarknadsutbildning är viktigt för att säkerställa en väl fungerande och långsiktig kompetensförsörjning. Att redan tidigt i grundskolan föra in utbildning om entreprenörskap är ett viktigt steg för att fler ungdomar ska bli intresserade av och få kunskap om att driva eget företag.

Efterfrågan på arbetskraft och befintlig kompetens matchar inte varandra. För att möta näringslivets behov av rätt kompetens behöver olika arenor och plattformar finnas mellan staden, akademien och näringslivet. Stockholms stads integrationspakt där näringslivet och staden verkar gemensamt för ett inkluderande och hållbart samhälle är en sådan arena. Det behövs också forum där

staden tillsammans med näringslivet planerar och utformar utbildningar där det finns möjligheter till arbete. Staden ska vara involverad vid nya företagsetableringar för att kunna fånga upp behovet av kompetens så tidigt som möjligt i etableringsprocessen.

För att näringslivet i Stockholm ska vara internationellt konkurrenskraftigt är specialiserade företag som verkar högt upp i de globala värdekedjorna viktiga. För dessa företag är kompetensförsörjningen avgörande. Staden har en roll i att bidra till att säkerställa att kompetens finns på plats för såväl företag som offentlig sektor. Stockholms stads ambition att möta de stora samhällsutmaningarna är hög. De lösningar som behövs ska vara hållbara och utnyttja digitaliseringens möjligheter och kräver högkvalificerad arbetskraft. Kompetensförsörjningen är redan idag en av de viktigaste parametrarna vid företags val av ort för investeringar.

Det ska vara lätt för företag baserade i Stockholm att rekrytera internationell arbetskraft och Stockholm ska upplevas som en attraktiv och lättillgänglig stad att flytta till för att arbeta eller studera. Arbetskraftsbristen inom vissa yrken ska motverkas genom bland annat en ingång med förbättrade processer etablering av internationell arbetskraft och bättre tillgång till bostäder.

När Stockholm lyckas attrahera kunskapsintensiva företag och deras investeringar följer positiva samhällsekonomiska effekter i form av arbetstillfällen, skatteintäkter och hållbar tillväxt. Konkurrensen om talangerna är i allt högre grad global och det är viktigt att Sverige inte hamnar efter utan skapar lösningar både regionalt och inte minst nationellt kring regelverken för att främja arbetskraftsinvandring. Stockholm ska vara en av världens mest attraktiva regioner att etablera sig i - för utländsk högkvalificerad arbetskraft, forskare och studenter. Det är avgörande för stadens välstånd hur väl staden kan fylla på den inhemska kompetensförsörjningen med utländska talanger inom bristyrken.

Önskad effekt

Stockholm ska vara en attraktiv stad som lockar människor och företag att arbeta, leva och verka i. Det ska vara enkelt att flytta till och arbeta i Stockholm. Näringslivet och staden ska ha långsiktiga samarbeten och näringslivet ska erbjudas tydliga kontaktvägar vid efterfrågan av kompetens. Det ska vara enkelt för näringslivet att hitta kompetens. Staden har en god samverkan med berörda aktörer både inom staden och externt. En strategi som visar på samverkan och processer för hur staden arbetar med kompetensförsörjningsfrågorna ska finnas.

Åtgärder

- Öka dialog och samverkan i staden gällande kompetensförsörjningsfrågorna.
Genomförandeansvar:
 Kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden.
- Öka samverkan mellan näringslivet och stadens yrkesutbildningar, både inom ungdomsgymnasium och vuxenutbildning, för att möta näringslivets behov av utbildning och kompetens.
Genomförandeansvar:
 Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden.
- Utveckla nya och befintliga forum mellan staden och näringslivet för att tillgodose näringslivets behov av kompetens vid nya företagsetableringar.
Genomförandeansvar:
 Stockholm Business Region i samverkan med arbetsmarknadsnämnden.
- Verka för enklare regler och smidigare processer för arbetskraftsinvandring för att fler talanger ska söka sig till Stockholm.
Genomförandeansvar:
 Stockholm Business Region i samverkan med kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden.

Samordning och organisation

Samverkan är en central del mellan berörda nämnder och bolagsstyrelser samt med näringslivet för att utveckla arbetet med kompetensförsörjningsfrågorna i staden. Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden har ett gemensamt åtagande för att det ska finnas ett attraktivt och relevant utbud av utbildningar inom alla nivåer som kan tillgodose näringslivets behov. Samverkan mellan nämnderna ska intensifieras för att utforma en plan för hur staden ska arbeta med kompetensförsörjningsfrågorna. Dialogen med näringslivet bör ske i ett tidigt skede i utformningen av utbildningar och arbetsmarknadsinsatser, speciellt inom yrkesgymnasium och vuxenutbildning.

Arbetsmarknadsnämnden ska vara involverad vid nya företagsetableringar till staden för att möta upp behovet av kompetens så tidigt som möjligt i etableringsprocessen. Nämndens samarbete med Stockholm Business Region ska därför stärkas.

Ansvarsfördelning för det kommunala näringslivsuppdraget

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska bidra till kommunfullmäktiges mål att ha Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.

Genom näringslivspolicyn har staden en gemensam bild av ambitionerna för stadens näringslivsarbete och uppdraget att tillsammans utveckla förutsättningarna för att Stockholms stad ska vara en näringslivsfrämjande organisation. Stadens nämnder och bolagsstyrelser har ett gemensamt ansvar i genomförandet av stadens näringslivspolicy.

Kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret leder och samordnar stadens strategiska näringslivsarbete, klargör ansvar, har uppföljningsansvar samt föreslår om större satsningar. En styrgrupp för näringslivsfrågor under stadsdirektörens ledning leder stadens strategiska näringslivsarbete med representanter från relevanta nämnder och bolag. Huvudansvar för stadens näringslivsuppdrag ligger på Stockholm Business Region. Bolaget ska samordna och utveckla regionen tillsammans med näringslivet och investerare. Stockholm Business Region fyller en viktig funktion i att leda, stödja, samordna och utveckla stadens näringslivsarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser har en viktig uppgift i att säkerställa att deras arbetsätt genomsyras av ett näringslivsperspektiv samt att, inom ramen för sina budgetuppdrag, möta kommunstyrelsen och Stockholm Business Region i näringslivsfrågor som berör deras verksamhet.

Genomförande och uppföljning

Näringslivspolicyn är ett måldokument som är långsiktigt och stadsövergripande. Policyn utgår från kommunfullmäktiges mål om att Stockholm ska vara en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt, ett gott företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv och definierar inriktning och ansvarsområden för stadens näringslivsarbete. Policyn syftar till att tydliggöra hur samordning och samverkan ska ske för att alla gemensamt ska verka för att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för implementering av näringslivspolicyn. Implementeringen görs inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten. Policyns fyra

fokusområden ska vägleda nämnder och bolagsstyrelser i hur arbetet i ordinarie verksamhet ska bidra till att nå stadens mål. I verksamhetsplanerna ska nämnder och bolagsstyrelser precisera hur de arbetar med att nå kommunfullmäktiges mål i enlighet med näringslivspolicyn. Där det finns behov av extra samordningsinsatser ska särskilda handlingsplaner tas fram. Handlingsplaner tas fram i samverkan med kommunstyrelsen och Stockholm Business Region.

Den ordinarie uppföljningen i tertialrapporter och verksamhetsberättelser utgör stadens uppföljning av verksamheternas insatser för att nå målen. Vid behov kan kommunstyrelsen uppmana och anmoda nämnder och bolagsstyrelser att vidta åtgärder för att uppnå målen.

Stockholms stads näringslivspolicy gäller tills vidare. Uppdateringar av policyn kan vid behov beslutas i samband med stadens årliga budget.